

Nederland weer bereikbaar maken

Minister Camiel Eurlings vroeg twee jaar geleden de taskforce Mobiliteitsmanagement na te denken over mobiliteit. Dat leverde een reeks voorstellen op. De taskforce stond niet alleen; ideeën en initiatieven kwamen ook van drie andere organisaties: Nederland Bereikbaar, TelewerkForum en Spitsmijden.

BAUD SCHOENMAECKERS EN MAARTJE SMEETS

Altijd overal werken

Het Telewerkforum is gewend om tegen de stroom in te roeien. Sinds de oprichting in 1995 is de weerstand tegen de boodschap van tijd- en plaatsafhankelijk werken echter behoorlijk afgenomen. Bestuurslid Marianne Sturman: "De laatste paar jaar begint de maatschappelijke steun voor telewerken, of het Nieuwe Werken, zoals wij het noemen, te groeien. Eerst was het doel van Telewerkforum om dit op de agenda van overheid en grote bedrijven te krijgen. Dat is gelukt. Maar tussen mooie woorden van bedrijven die zeggen dat ze meer gaan telewerken en de realiteit zit nog veel ruimte. Dus ons nieuwe doel is te zorgen dat telewerken echt breed wordt toegepast. Als dat lukt kan het Telewerkforum zichzelf opheffen."

Het TelewerkForum is een kleine onafhankelijke stichting met steun van een groot aantal participanten uit het bedrijfsleven. Door aan te sluiten bij bijvoorbeeld Nederland Bereikbaar, hoopt het forum

Marianne Sturman: "Het moet vanuit de samenleving zelf komen."

de ontwikkeling van telewerken te versnellen. Sturman: "Het ene platform wil betere bereikbaarheid, een ander kostenverlaging van mobiliteit, een derde meer arbeidsparticipatie en de vierde minder CO₂-uitstoot. Allemaal komen we uit bij het Nieuwe Werken omdat het zoveel doe-

len dient. De politiek zou de toepassing van telewerken kunnen bevorderen door werkgevers die dit toepassen fiscale steun te geven, maar eerlijk gezegd verwacht ik op dat gebied weinig vanuit Den Haag. Het moet toch vanuit de samenleving zelf komen. Er komt nu een generatie op de arbeidsmarkt die is opgegroeid in het informatietijdperk, die gewend is te multitasken. Die mensen, waar bedrijven om zitten te springen, willen niet meer in dat keurslijf van 9.00 tot 17.00." ■

Telewerkforum
Marianne Sturman (Money Penny)
020-4260760
marianne.sturman@moneypenny.nl

Telewerkforum heeft als participanten: KPMG, KPN, Comsys Connect, Microsoft, Brink Groep, Ynno, Overnove, E-way out, Citrix, Motiv, thinQ, Achma, Elsevier, e-PrivateOffice, Essent, Forconference, Mark Result, Money Penny, MFA Group, Netviewer, Oo's, Project Place, Rabobank, Elsevier, rent A Whizzid, SmallWorld, SNS Reaal, Talk & Vision, Tandberg, Distant teamwork, UPC, VulligMobiel, Veldhoen + Company, VNO NCV, Wia, XperTeam, XS4All, Allianz, Career&Kids, AllSolutions, Todd & Company, Vodafone, enable IT, Novay Network Innovation, Howards Home.

Geen revolutie, maar evolutie

Esther van Zeggeren: "We verzamelen alle best practices."

De ANWB, de NS, de Rabobank en KPN zijn partners als het gaat om werknemers en werkgevers uit te dagen zelf met oplossingen te komen voor het bereikbaarheidsprobleem in Nederland. Esther van Zeggeren is vanuit KPN betrokken bij het platform *Nederland Bereikbaar*. Van Zeggeren: "We zijn bezig met het verzamelen van alle best practices rond het thema mobiliteit en bereikbaarheid in het bedrijfsleven. Op de website www.nederlandbereikbaar.nl zijn deze terug te vinden, zodat andere werkgevers ermee aan de slag kunnen voor hun eigen bedrijf."

Het platform bestaat twee jaar en beoogt verbindingen te leggen tussen de verschillende bestaande initiatieven. Het ultieme doel is dat Nederland Bereikbaar zichzelf weer kan opheffen omdat werkgevers en werknemers op alle mogelijke manieren slimmer omgaan met mobiliteit. Van Zeggeren verwacht echter dat dit voorlopig niet aan de orde zal zijn: "Het thema duurzame mobiliteit is nu sterk in ontwikkeling. Het gaat niet alleen over slimmer reizen, maar vooral ook over slimmer wer-

ken. Als platform zijn we voorlopig relevant voor onze doelgroep, omdat er behoefte is aan voorbeelden, ideeën en concrete plannen."

Het belang voor het bedrijfsleven is groot. "Om internationaal concurrerend te blijven moet de BV Nederland bereikbaar zijn" aldus Van Zeggeren. "Tegelijkertijd vormt het bedrijfsleven zelf de grootste hobbel om reis- en werkgedrag daadwerkelijk te veranderen. Wij hopen dat werkgevers en werknemers door praktijkvoorbeelden gaan inzien dat duurzamer omgaan met mobiliteit mogelijk is zonder dat het duurder is. In het consortium Nederland Bereikbaar gaan bedrijven met elkaar de verplichting aan die verandering in te zetten. Geen revolutie, maar een evolutie." ■

Nederland Bereikbaar
Ic. Esther van Zeggeren MBA (KPN)
esther.vanzeggeren@kpn.com

Partners van Nederland Bereikbaar zijn Rabobank, KPN, ANWB, NS, 9292 OV

Beloon de automobilist

Gedeelde frustratie en de motivatie iets te doen aan het fileprobleem bindt de participanten van het consortium Spitsmijden. Spitsmijden zet in op individuele beloning van automobilisten die de spits mijden. Eind 2006 werd het gedurende vijftig werkdagen voor het eerst ingezet op het traject Zoetermeer - Den Haag. Van september 2008 tot en met mei 2009 vond een vervolproef plaats op het traject Gouda - Den Haag. Bij deze meest recente proef bleek het belonen van automobilisten ook over een langere periode te werken. Het aantal spitsritten van de deelnemers nam met ruim vijftig procent af. Werkgevers als ARS T&T, ANWB, KPN, Logica, Rabobank Den Haag en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat stimuleerden hun werknemers mee te doen. Bij een proef in samenwerking met de NS bleken ook treinreizigers te verleiden te zijn de ochtendspits te mijden.

Onderzoeker en Spitsmijden stuurgroep lid Erik Verhoef: "De belangrijkste succesfactor

voor spitsmijden is flexibiliteit van de reiziger - die afhangt van de medewerking van de werkgever. Als werkgevers dan ook nog samenwerken en prikkels inbouwen in hun woon-werkarrangementen, hebben we met spitsmijden een veelbelovend instrument om het fileprobleem serieus aan te pakken." De onderzoeker vreest alleen dat alle kennis die nu bij verschillende mobiliteitsprojecten wordt opgedaan, te zeer versnipperd raakt. "Tegelijkertijd valt juist uit de variëteit van die projecten veel te leren. Als je die kennis bundelt, bijvoorbeeld in een databank, heb je een grote schat aan kennis. Daar moeten we samen naar streven."

Overheid, bedrijfsleven en wetenschap hebben de krachten gebundeld met hulp van het onderzoeksprogramma Transumo, een Nederlands platform voor de ontwikkeling van kennis op het gebied van duurzame mobiliteit. (www.transumo.nl) ■

Spitsmijden
Prof. dr. Erik Verhoef (VU)
020-5688004
overhoef@fleweb.vu.nl

Erik Verhoef: "Uit de variëteit van projecten valt veel te leren."

Participanten van het consortium Spitsmijden zijn: BEREKI ARS Traffic & Transport Technology bv, Rabobank Nederland, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Delft, OC Mobility Coaching, Nederlandse Spoorwegen, RDW.

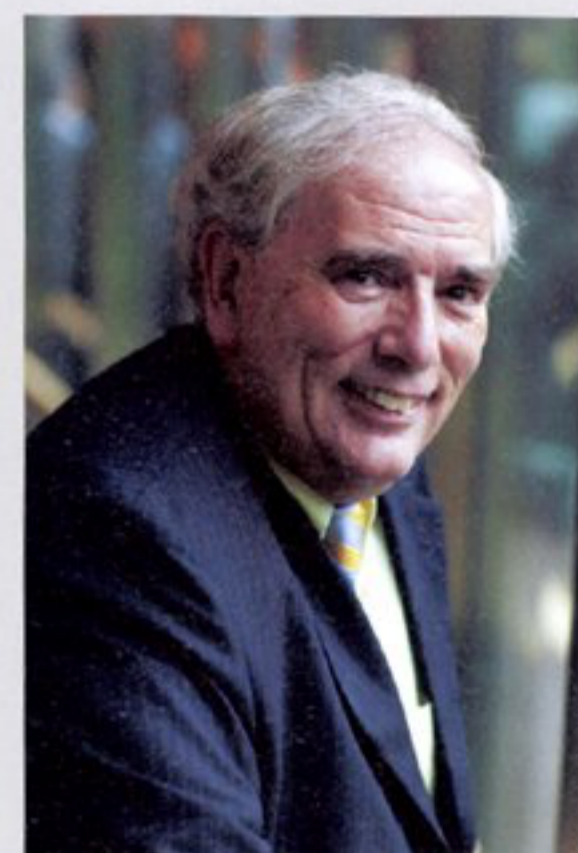
"Geef werknemers ruimte voor andere keuzes"

Als mobiliteit ter sprake komt, is Willem de Jager vaak van de partij. De adjunct-directeur Duurzame Mobiliteit van de Rabobank is nauw betrokken bij het project SpitsMijden. "De geest moet uit de fles; ook binnen bedrijven."

BAUD SCHOENMAECKERS EN MAARTJE SMEETS

In de persoon van Willem de Jager komen tal van duurzame mobiliteitsinitiatieven samen. Hij is namelijk ook directeur van het Telewerkforum, bestuurslid van de stichting Nederland Bereikbaar, lid van de Taskforce Mobiliteitsmanagement, ambassadeur Randstad Urgent/ project Draaischijf Nederland, voorzitter van de Participantenraad Transumo en van het bestuur van de Telecom Management Associatie. De Jager weet wel hoe Nederland bereikbaar kan worden: "Door uit te gaan van de mens. Geef hem de ruimte om andere mobiliteitskeuzes te maken. De overheid probeert al vijftig jaar van bovenaf het fileprobleem op te lossen. Uit berekeningen van Rijkswaterstaat blijkt dat dit in 2020, ondanks investeringen van 130 miljard euro, nog steeds niet gelukt zal zijn. Daarom zijn we vijf jaar geleden met allerlei partijen gaan bedenken hoe we Nederland bereikbaar kunnen houden. De topdownstrategie van de overheid werkt onvoldoende, omdat de maatschappij wezenlijk veranderd is."

De Jager illustreert die verandering met het filiaalbezoek aan de Rabobank. "In de jaren tachtig bezocht een kwart miljard bezoekers per jaar de lokale filialen van de Rabobank. In 2007 was dat aantal gedaald naar drie miljoen. Dat is een aardverschuiving. Contacten via telefoon en internet zijn fors toegenomen. De consument van nu is vooral op zoek naar gemak. En hij wil het gevoel hebben dat hij zelf aan de knoppen

Willem de Jager: "Doorbrek de nine-to-five cultuur."

"Maak van de acht miljoen werknemers ondernemers in loondienst"

De Rabobank gebruikt de uitgangspunten van SpitsMijden voor het eigen personeel: vrijwilligheid, keuzevrijheid en verleiden met positieve prikkels. De ruim vijftienduizend werknemers met een leaseauto hebben de keuze uit een groene auto met A- B- of C-label. Daarbij ontvangen ze een NS-Businesskaart - zo kunnen of de auto of de trein nemen. Ruim zestig procent van de leasersrijders gebruikt de kaart geregeld en rijdt twintig procent minder kilometers dan de werknemers die de kaart niet gebruiken.

zit. Diezelfde consument kruipt ook achter het stuur. Met dat in ons achterhoofd kwamen we uit bij het project SpitsMijden: uitgaan van de autonome keuze van de reiziger, maar die proberen te verleiden tot ander gedrag met positieve prikkels en op basis van vrijwilligheid. In plaats van de beoogde zes procent, wisten we 48 procent van de deelnemers uit de spits te halen."

Om de spits te kunnen mijden, de mens centraal te stellen en het Nieuwe Werken een kans te geven, moet de 'nine-to-five' cultuur worden doorbroken. De Jager: "Daarbij is de medewerking van de werkgever onontbeerlijk. Die kan het mogelijk maken dat de werknemer iets te kiezen heeft. Weg met oude managementtools als controle en het meten van aanwezigheid. Het EIM, onderzoeksinstituut voor bedrijf en beleid, onderzocht in augustus 2009 de arbeidsproductiviteit van mensen die volgens Het Nieuwe Werken aan de slag zijn. Die blijkt negen procent hoger te liggen dan van werknemers die niet flexibel werken. Daarnaast blijkt dat werknemers door Het Nieuwe Werken bewuster omgaan met mobiliteit en minder kilometers maken. Als je dat ook nog omrekenet naar productiviteit, kom je tot een totale stijging van 10 tot 12 procent. Dat is voor bedrijven heel aantrekkelijk."

"Er is al een beweging zichtbaar dat werknemers zelf toe willen naar een andere manier van werken. Het is niet verwonderlijk dat er zo'n 450.000 zelfstandigen zonder personeel zijn. De geest moet uit de fles, ook binnen bedrijven. Maak van de acht miljoen werknemers ondernemers in loondienst. Ook als dat betekent dat ze niet van negen tot vijf op een kantoor zitten. Meer keuzevrijheid leidt tot minder mobiliteit. Dat is bepalend voor de bereikbaarheid en de concurrentiekracht van Nederland. Generatie Einstein betreedt nu de arbeidsmarkt. Dit is de generatie die is opgegroeid in het ict-tijdperk. Zij hebben geen dure extra rijstroken nodig, maar de vrijheid om zelf slimme keuzes te maken." ■

Willem de Jager
030-2168436
w.jager@n.rabobank.nl